

نارضایتی های شهروندان در امور حقوقی به طور مشخص چه حوزه هایی را بیشتر در بر می گیرد؟

یک سلسله نارضایتی داریم از حیث برخورد با رباب رجوع، نحوه ارائه بموقع خدمات، شفافیت در موضوعات و اطلاعات و در نتیجه سوء استفاده عده ای از رانت های اطلاعاتی که ممکن است در اختیار افراد خاصی قرار بگیرد.

تاخیر در انجام کارها که ضررهای مضاعفی دارد، یکی از دلایل نارضایتی هاست. در حوزه هایی بی توجهی به حیثیت، امنیت، آبروی افراد و بیشمار موضوعات مختلف و متنوعی که در حقوق شهروندی مطرح است.

این سند بعد از رونمایی که در ۲۹ آذرماه صورت گرفت با فاصله اندکی از سوی رئیس جمهوری به دستگاه ها ابلاغ شد و در این فاصله مجدداً طی یک یا دو ماه بعد از آن، موارد اختصاصی هر دستگاه از متن منشور استخراج شد و طی نامه ها و دستورات عملی های روشنی از سوی رئیس جمهوری به تمامی وزارتخانه ها ابلاغ شده است.

بسیاری از این موارد هم اکنون جنبه عملیاتی پیدا کرده است؛ اصلاح سیستم ها، شفاف سازی اطلاعات، برنامه های اجرایی و عملیاتشان از جمله وظایفی است که باید دستگاه ها و وزارتخانه ها مکتوب به رئیس جمهوری ارسال کنند.

هم اکنون دستگاه های مختلف کشور در این راستا کار می کنند و ما در دولت نیز عملکرد آنان را رصد می کنیم. دستگاه ها هم اکنون بازخوردهای این امر، اقدامات، برنامه های آتی و احیاناً اگر کمبودی نیز دارند به دولت ارسال می کنند.

همچنین رئیس جمهوری به طور خاص برای این منظور دستیار ویژه ای تعیین کرده که وظیفه اصلی وی تمرکز بر نظارت روی همین مسأله و پیگیری موضوعات است.

خوشبختانه تاکنون در بسیاری از استان های کشور برای اجرایی شدن و آگاه سازی شهروندان از این منشور، همایش های متعددی تشکیل شده و بنده نیز در برخی از این همایش ها شرکت کرده ام.

در واقع یک تحرکی در جامعه حقوقی کشور شکل گرفته است و در هر استانی که همایشی برگزار می شود؛ دستگاه های رسمی حکومت همچون قوه قضائیه، نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی، دانشگاه ها، سازمان های مردم نهاد، حقوقدانان، وکلا، کارشناسان حقوقی و قضات همه شرکت می کنند و در مورد ابعاد مختلف این منشور بحث و تبادل نظر می کنند و شیوه ها و روش های اجرایی اش را به بحث و نقد و نظر می گذارند.

مطلع هستم برخی از استان ها در این راستا بسیار کوشا عمل کرده اند، به طور مثال استان سمنان یکی از پیشگامان این عرصه بوده است. خوشبختانه یک تحرک و توجه و اولویتی به این مسأله داده شده و حتماً در ماه های آینده بعد از اینکه نخستین گزارش رسمی عملکرد به همراه پیشنهادات از سوی دستگاه ها در قالب زمانی که در دستور رئیس جمهوری بود؛ به دولت فرستاده شد، می توانیم رصد کنیم و گام های بعدی دیگری را برداریم.

یکی از نگرانی هایی که بیشتر از سوی حقوقدانان مطرح شده این است که این منشور ممکن است در وضعیت کنونی صرفاً همپای عمر همین دولت باشد در حالی که محتوای منشور فرادولتی و فرازمانی است؛ برای اینکه الزامات این منشور به دولت های بعدی و قوای دیگر کشور تسری پیدا کند چه راهکارهایی دارید یا چه اقداماتی انجام داده اید؟

سه دسته کار انجام خواهد شد که برخی هم در دست انجام است، اول از همه و از خرد به کلان در حال اصلاح شیوه ها و روش های مبتنی بر تأمین حقوق شهروندی در دستگاه ها هستیم؛ وقتی روش ها اصلاح شد، برگشتن از اینها دشوار خواهد بود.

بخش هایی که در حوزه تصمیم گیری شخص وزیر، یا رئیس دستگاه ذی ربط یا حداکثر هیأت دولت هست؛ در حال انجام است.

به طور مثال فرض کنید اگر یک نظامی را برای شفاف سازی در اطلاعات اقتصادی و غیره در دستگاه ها فعال کنیم که - بعضاً فعال شده و فعال خواهد شد - سخت هست که دولت های آینده آن را به هم بزنند.

گام بعدی اصلاح روش ها و دستورالعمل هایی است که در قالب آیین نامه ها و دستورالعمل های مصوب دولت بوده است که شناسایی می شوند تا اگر نقصی دارند؛ اصلاح شوند و

عکس: امیر حسام زرافشان/ایران

تبدیل شعار به دستورالعمل

انصاری: دولت راه مطالبه گری مردم را با منشور حقوق شهروندی باز کرد

محمد رضا عزیزی
دبیر گروه حقوقی

و شخصاً باید و مجموعه حقوق شهروندی را در یک منشور منسجم، احصا کرده و بر شمار دو به مردم عرضه کند و اعلام کند که دولت و شخص رئیس جمهوری متعهد به انجام، پیگیری و تحقق این حقوق است؛ خودش یک گام بزرگی است که ارزش زیادی دارد. نکته بعدی این است که دستگاه های اجرایی همچون وزارتخانه ها، استانداری ها، شرکت ها، مؤسسات و سایر سازمان هایی که در خدمت مردم هستند؛ به دلیل حجم بالای کار و مشکلات فراوان، ممکن است بعضی از موضوعات حقوق شهروندی را در اولویت کاری خودشان قرار ندهند یا فراموش کرده باشند یا گاهی از سر غفلت نادیده گرفته و برخی از حقوق را زیر پا بگذارند.

طرح این مسأله نه به عنوان یک شعار بلکه به عنوان یک دستورالعمل و ابلاغ از سوی رئیس جمهوری به دستگاه ها، سبب توجه جدیدی به این حقوق هم از سوی مسئولان و هم مردم شده است. بالاخره بخشی از نارضایتی مردم نسبت به نظام اداری کشور است و اینکه عرض می کنم، خاص قوه مجریه نیست بلکه شهرداری ها، دستگاه های مختلف قضایی، انتظامی، اطلاعاتی، اجرایی و غیره را نیز شامل می شود.

از زمان رونمایی و ابلاغ منشور حقوق شهروندی شاهد واکنش های متعددی از سوی چهره های سیاسی، حقوقی، رسانه ها... بوده ایم، اما مخاطبان اصلی این منشور تک تک شهروندان که ذی نفعان این منشور به شمار می روند، هستند. در طول این چند ماه چه پاسخ و بازخوردی را از سوی مردم دریافت کرده اید و اگر خواسته باشیم قیاسی نسبت به دوران قبل و بعد از ابلاغ منشور داشته باشیم؛ شاهد چه اثرات و نتایجی بوده ایم؟

به نظرم نفس طرح موضوع یک گام ارزشمند و بلند است چون برخی از مطالبات و حقوق اجتماعی اگر از سوی مسئولان نظام مورد اهتمام قرار نگیرد و تأکید نشود، ممکن است آرام آرام به فراموشی سپرده شود و شهروندان احساس کنند اهمیتی به این حقوق نیست.

اینکه رئیس جمهوری در شرایط دشوار اداره کشور داوطلبانه